

Nr 391.

Av herr **Törnkvist** i Karlskrona **m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 20, angående försvarsväsendets ordnande.*

Inom försvarsväsendet sysslsättes en ganska talrik civil arbetarstam, som med uppmärksamhet följer utvecklingen av försvarsfrågans behandling. Dess beroende för sitt arbete och sin inkomst av den ena eller andra »lösningen» av försvarsfrågan gör ett sådant särskilt intresse rätt naturligt. Betyder den ena eller den andra försvarsordningen arbetslöshet, torde vi andra heller icke ha anledning att förvånas om krav, som innebära hjälp i en eller annan form, tillfällig eller, synnerligast för de äldre arbetarna, mera bestående, ställas på statsmakterna från de genom statsmakternas direkta åtgärder arbetslösas sida.

Det ligger i sakens natur, att försvarsfrågans behandling av statsmakterna icke bör få påverkas av lokala eller yrkesintressen. Om så skulle ske, trycktes en vital riksfråga ned till planet för en understöds- eller subventionsangelägenhet, där stridiga lokala och yrkesintressen kunde frestas att spela bank med sockertärningar. Härmed skulle också friheten att behandla riksförsvaret från uteslutande rikssynpunkter vara väsentligt kringskuren. Något sådant avse vi ej heller med vår motion. Vi hysa nämligen den bestämda uppfattningen, att behörig omsorg från statsmakternas sida om den civila arbetarstam, som numera är anställd inom försvarsverkens olika grenar, är väl förenlig med fullständig obundenhet vid handläggning av försvarsfrågan. Omsorgen om människomaterialet är en fråga av sådan natur, att den alltid gör sig påmind, vilken försvarsordning statsmakterna än komma att bestämma sig för. Och samma fråga gör sig påmind i varje situation, där mänsklig verksamhet blir föremål för indragningar och inskränkningar. Om riksdagen beslutar sig för en nedorganisering av försvarsväsendet, framträder omedelbart behov av att på lämpligt sätt i takt med den nya organisationens genomförande inorganisera i denna ordning även den nya minskade civila arbetskraften. Denna inorganisering i det nya eventuella systemet måste ske i för staten värdiga former. Det bör sålunda enligt vår mening icke få ske, att övertalig arbetskraft helt enkelt avskedas. Detta skulle verka så mycket mera hårt och obilligt, som man sannolikt skulle finna det både praktiskt och ekonomiskt riktigt att behålla kvar i arbetet de arbetsdugligaste åldersgrupperna av den nuvarande arbetarstammen, medan de gamla arbetarna under sådana förhållanden bleve de närmaste till att bliva entledigade. Att de gamla äro de svagaste i konkurrensen om arbetstillfällena, säger sig själv. Men t. o. m. män i medelåldern, som många och långa år blivit inställda för vissa bestämda yrken och uppgifter, särskilt av så

säregen natur som arbetet vid försvarsväsendet, få svårt att i den fria marknaden skaffa sig sysselsättning. Avskedande av arbetare, som i många år tjänat staten, utan att samtidigt vidtaga behövliga åtgärder för tryggande av deras framtid, torde heller inte stå i god överensstämmelse med de fordringar på hänsyn och humanitet, som man med rätta kan ställa på staten som arbetsgivare. Vi anse sålunda, att försvarets arbetarproblem bör beredas plats i behandlingen av försvarsfrågan i sitt sammanhang och tillmätas det intresse detta problem i sig själv får i det ena eller andra läge försvarsfrågan under riksdagsbehandlingen kan komma uti.

Med hänsyn därtill, att arbetarfrågan inom försvarsväsendet, från den synpunkt vi i denna motivering behandlat den, blir aktuell blott efter ett mer eller mindre omfattande nedskrivningsbeslut måste vi ställa vårt yrkande villkorligt. Vi anse oss ej heller nu kunna framföra positivt förslag till definitivt ordnande av de angelägenheter vi här berört, men hemställa med stöd av det som här ovan anförts,

att riksdagen, med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 20, måtte, under förutsättning av ett beslut i försvarsfrågan, som leder till större eller mindre indragningar i den civila arbetarstammen hos försvarets olika grenar, besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt framläggande för riksdagen av förslag till bestämmelser i här ovan angivet syfte.

Stockholm den 25 februari 1924.

Algot Törnkvist.

Robert Berg.

M. Chr. Jensen.